

Slovenska univerza
za tretje življenjsko obdobje
e-novice

Univerza za tretje življenjsko obdobje **32** let

Zamisel je redek, prazničen dogodek. Odpira možnosti, ki so zavezujoče.
(Giles Deleuze)

Ugledale so luč nove spletne strani Slovenske UTŽO: www.utzo.si

Naše stare spletne strani ukinjamo. Po skoraj letu dni dela prihaja naša nova, kompleksna, dvojezična spletna stran. Njene avtorice so predvsem *Maša Bizovičar*, *Karina Sirk* in *Dušana Findeisen* v sodelovanju s podjetjem Optiweb. Odslej dobrodošli na www.utzo.si. Maja bomo stran predstavili animatorjem študijskih skupin. Spremljate nas lahko tudi na Facebook strani (UTŽO Ljubljana) in na strani Inštituta za disleksijo.

Uigrana družba

Na zahodu nič novega, a vendar spodbudno. Prihodnost nevladnih organizacij Ljubljana, 11. april 2016

Odvila se je nacionalna konferenca o strategiji razvoja nevladnih organizacij in prostovoljstva. Nekaj poudarkov: le dobro povezani in uigrani, javni, zasebni in civilni sektor omogočajo delovanje države, pri čemer so njihovi pogledi spodbuda za boljše delo, je poudaril predsednik vlade. Težko bi se strinjali, da imajo vladne službe celovit pogled, civilne organizacije pa posamičen, kajti celovit pogled dobimo le, kadar ti sektorji delujejo skupaj, upoštevajoč vedenje drug drugega. Vlada bo podpirala civilne organizacije (so družbena investicija). Financiranje naj omogoči dolgoročno in stabilno delovanje civilnih organizacij. Minister Boris Koprivnikar je poudaril - kar je napovedal že Jeremy Riffkin - da je nevladni sektor tisti, ki bo zaposloval. *Erika Lenčič Stojanovič* (Ministrstvo za javno upravo) je predstavila osnutek Strategije razvoja civilnega sektorja. Ta je celostna, utemeljena na teorijah civilne družbe, projekciji družbenega razvoja in obstoječem stanju. Zagotavlja obstoj mnenjske demokracije, a dodati moramo, da obstoječa zakonodaja ni dorečena. Zahteva hitre dopolnitve, saj ogroža obstoj

celo najuspešnejših in največjih civilnih organizacij. Konference se je udeležila *Maša Bizovičar*.

Razstava in hommage prof. dr. Juriju Kunaverju in njegovim skupinam

Ljubljana, 30. marec 2016

Ob petnajstletnici geografskega ustvarjanja na Univerzi za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani smo slavnostno odprli razstavo, ki daje pregled opravljenega dela in objav skozi desetletje in pol. Jurij Kunaver je prikaz svojega dela in delovanja svojih študentov podprl z empiričnimi in teoretičnimi ugotovitvami, a tudi s precejšnjo mero hudomušnosti. Da ta študentom zariše bližnjico do znanja, da ti znanje udomačijo, to dobro vemo. Poseben pomen je Jurij Kunaver v svojem nastopu dal povezovanju različnih študijskih področij in referenčnih ved s temeljno vedo geografijo, pa tudi učenju in druženju vrstnikov na študijskih ekskurzijah (122 jih je bilo doslej) ob skupni temi in doživljanju. Starejši študenti že imajo sintetično predstavo o pokrajinah svoje domovine, analitično, nadrobno pa si jo morajo s študijem šele pridobiti. Starejši študenti nikakor ne bi mogli biti zgolj pasivni »prejemniki znanja«, preveč izkustvenega in socialnega učenja je za njimi. To velja imeti pred očmi! Razstava vizualno podpira profesorjeva spoznanja in spoznanja študentov. Čestitamo vsem, tudi animatorjem/icam geografskih skupin. (Vir: Alijana Šantej in Urša Kramberger)

V objemu mesta Labin

Na študijski obisk pojdite v Labin, predlagajo na UTŽO Ilirska Bistrica

Ilirska Bistrica, marec 2016

Študijski krožek *Spoznavajmo svet in domovino* pri mentorici *Marici Gaberšnik* se je povezal z *Društvom Slovencev* v Labinu. Goste je po Labinu vodila profesorica *Nina Brenčič*, Labijanka slovenskih korenin. Mestece v bazenu nekdanj kar štirih premogovnikov z veliko slovenskih rudarjev ima danes 11.642 prebivalcev. Mesto Labin, nekdanj romansko naselje Albona, kasneje pod vladno pazinskih knezov, nato Ogleja, Benetk, je bilo za krajši čas proglašeno za republiko (pogoj zanjo je bila skrb za javne zgradbe in reči). Danes ima muzej v baročni palači Battiala-Lazzarini rekonstruirano rudarsko okno, več renesančnih in baročnih palač, med njimi tudi rojstno hišo *Matije Vlačića-Ilirika*, vodilnega evangelističnega teologa in odločnega glasnika Luthrovega gibanja. Leta 2006 so v Labinu na pobudo treh navdušencev ustanovili *Društvo Slovencev*. "Dogodke zdaj pripravljamo v sodelovanju z drugimi slovenskimi društvi v Istri," je poudarila predsednica *Silva Šutar Vujičić*. Povratni obisk Ilirske Bistrice, razumljivo, sledi. (Vir: Marica Gaberšnik)

Študentka Alenka Kandušer je upodobila svojo študijsko skupino pri delu (Vir: Želve)

Kako se učijo starejši? Uvajalno usposabljanje mentorjev

Ljubljana, 16. marec 2016

Prišli so z vseh koncev Slovenije, da se med seboj spoznajo, da skupaj mislijo o posebnostih izobraževanja starejših, njihovem družbenem položaju, psiholoških značilnostih, skupinski dinamiki, organizaciji izobraževanja starejših. Na njihova vprašanja je s predavanji odgovarjala Ana Krajnc, predsednica SUTŽO, okrogla miza o mentorstvu pa je združila v medsebojnih vprašanjih in odgovorih študenta *Andreja Šolarja* in mentorje *Roberta Mlakarja* (kratkoročni spomin pri računalništvu ne velja, bolj velja računalniška intuicija), *Lučko Šičarov* (včasih celo domači vrt postane razstaveni prostor, kajti v javnost izstopiti je pomembno), *Meto Kutin* (raziskovalno ter projektno učenje spreminjajo študente in mentorja hkrati) in moderatorico *Dušano Findeisen*.

Vedoželjnost, kot je še nisem videl ali kaj so povedali novi mentorji

Ljubljana, 17. marec 2016

Izvedli smo evalvacijsko srečanje z novimi mentorji. Njihovi analitični pogledi so dragoceni! UTŽO pozna preko sorodnikov, prijateljev, člankov, pozitivnih ali slabšalnih stereotipov v javnosti. Cenijo kontinuiranost izobraževanja, samo-organiziranost študijskih skupin, želijo ohraniti prijateljsko dinamiko v skupini, narediti kaj za javnost (eno res dobro predstavo). »Pričakovala sem, da bomo lahko obdelali večjo količino snovi, a tempo narekujejo študenti in ne program!«. »Študenti dobro povezujejo novo znanje z veliko predhodnega znanja, a težje pomnijo.« »Informacije kar srkajo.« »Veliko pričakujejo od sebe. Imajo specifična vprašanja. Takrat se odločim, ali jih bom upoštevala takoj, ali kasneje.« »Poslušam, do kam zmorejo, potem se odločim.« »Seveda sledimo ciljem, znotraj tega pa je prostor za naše želje.« »Mentor je svoboden pri sestavi programa.« »Njihove želje in moje predloge združimo, uskladimo glede na cilje.« »So izjemno zavzeti. Izostanki študentov so redkost, vsak izostanek predstavlja zamujeno priložnost.« »Mentorji predlagajo tudi raziskovalno in projektno učenje, več izobraževanja za dejavno državljanstvo in dejavno porabništvo. Več promocije naravoslovnih ved.« (Vir: Alijana Šantej)

Bela vrtnica za belo Ljubljano

Vrtnica Ljubljana je tu. Usposabljanje vrtnih prostovoljcev v Botaničnem vrtu

Ljubljana, 12. april 2016

V partnerski ustanovi Botanični vrt v Ljubljani smo vodili usposabljanje za študente UTŽO. Zamisel o

sodelovanju je pred leti oblikovala *Tamara Jare* po vrnitvi iz Lizbone, iz sklada Calouste Gulbenkian (ta armenski mecen si je želel biti vrtnar). Tako so od leta 2011 dalje naši študenti naravoslovja in drugih ved, vrtni prostovoljci, tam opravili v poprečju 1800 ur dela na leto (*Alenka Marinček*). Vedo, da je uporaba znanja način, kako ga usvojimo, prostovoljno delo pa način, kako skupnosti nekaj vrnemo (*Nada Serajnik Sraka*). Po vrtu je kandidate za vrtno prostovoljce popeljala študentka UTŽO *Jožica Vinter*, ki to delo opravlja že več let. *Doc. dr. Jože Bavcon* je predstavil zgodovino (vrt je še iz časov Ilirskih provinc) in današnje delo. Zvončki, žafran so njihovi dosežki. Zdaj se vrt prši tudi na zelene površine v mestu; vrtnice Ljubljana pred rektoratom Univerze, drevesa na Slovenski cesti itd. Slovenija ima 5000 rastlin, Nemčija le nekaj čez 3500, ljubljanski Botanični vrt je med 170-timi najlepšimi. *Dr. Dušana Findeisen* je spregovorila o tradiciji in dosežkih prostovoljstva na UTŽO.

Več: <http://www.botanicni-vrt.si/pomagam-vrtu/prostovoljstvo>

Jože Kramberger: Taščin kruh

Kaj se zgodi, če kruhek pade ti na tla? So časi enotnega kruha mimo?

Ljubljana, marec 2016

V študijski skupini Novinarstvo krepko držijo pero. Objavljajo na DNEVNIKOVI strani 60+ (*Alenka Steindl*: Če kruhek pade ti na tla, poberi in poljubi ga), v *Vzajemnosti*, v *Ženski* itd. V zadnjem času pozornost namenjajo nastajanju foto esaja o kruhu. Zbirajo s kruhom povezane doživljske izjave, pa tudi ugotovitve sociologov in drugih strokovnjakov. K vsemu bodo pridali še fotografske portrete sogovornikov. Njihovo delo bo oblikovano in prevedeno v angleški jezik. Vključuje se v obdonavski projekt *Okusi Donave* (sodeluje 12 držav). Časi enotnega kruha po zagotovljeni in zaščiteni ceni so mimo. Kruh ni več vsakomur in ob vsakem času dosegljiva dobrina, ugotavljajo v študijskem krožku Novinarstvo.

Pisanice Nevenke Grušovnik

Kam z znanjem starejših in zakaj? Zgled Nevenke Brajdič Grušovnik

Ljubljana, marec 2016

Nekdanji predsednik države Danilo Türk nam je nekoč zaželel, naj študenti Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje znanje čim bolj koristno uporabijo. Legitimna želja, a po upokojitvi za marsikoga težje uresničljiva. Pa vendar! Ko je Nevenka Brajdič Grušovnik odložila poklicno delo, je odkrila vrsto novih dejavnosti in nove ljudi. Je članica študijskega krožka *Moji starši so stari - kritična geragogika*, ker želi bolje razumeti poznejša leta življenja. Pridobljeno znanje uporablja v zasebnem

življenju, pri spremljanju starejše, pomoči potrebne, izobražene gospe, pri prostovoljnem delu na liniji za pomoč ljudem v stiski. Zanima jo geografija, hodi na cikel predavanj UTŽO Podobe časa in drugim. Redno razstavlja. Nevenka Brajdič Grušovnik si je nedavno prislužila tudi prvo nagrado za umetniško poslikavo svojih pisanic. Na ogled so bile na Ljubljanskem gradu.

Migranti, emigranti, identiteta, migracije na okrogli mizi Oni smo mi **Ljubljana, 5. april 2016**

Migranti, imigranti, emigranti, azilanti, migracije in mobilnost so bili predmet razprave okrogle mize *Oni smo mi*, ob sodelovanju *Mirjam Hladnik Milharčič, Ane Krajnc, Damirja Josipoviča in Dušane Findeisen*. Migranti so predvsem ljudje in šele nato migranti. Juridično pa je to slabo opredeljen pojem. Za statistike je, denimo, migrant, kdor prestopi upravno ali kakšno drugo mejo. Migranti so tako tudi turisti, obmejni delavci itd. Migrante nedvomno določajo kriteriji prostora, časa (vsaj šest mesecev na naslovu v tuji državi z namenom naselitve), jezika, nacionalnosti. Prihajajo iz svoje kulture in vstopajo v našo, pri čemer so se tisti narodi, ki jih ni strah, bolj pripravljeni brusiti ob drugačnosti kulture migrantov in se ob njej bogatiti. Damir Josipovič opozarja na to, da so demografske teme pogosto populistično zlorabljene, pa tudi, da je skupno število prebivalcev pri nas spet padlo pod dva milijona. Kaj lahko storimo? Povečamo stopnjo rodnosti ali sprejmemo priseljence! Še več, »misel, da obstajajo meje in narodi, je nerazumna. Edino, kar nas lahko reši, je, da smo državljani sveta.« (Jorge Luis Borges, Pariz 1979). Ta okrogla miza v okviru *Enajste šole v knjigarni* je zbudila veliko vprašanj in čustev. Na dan je priplaval spomin na *Selitve* Miloša Crnjanjskega (zgodovina Srbov skozi oči izseljenca) in *Brine Svit*, ki v delu *Slovenski obraz* razmišlja o slovenskih izseljencih, zgodbah njihovega življenja, o transformaciji njihovih obrazov.

Dobre zamisli. Social Marie je platforma družbeno angažiranih projektov **Dunaj, marec, 2016**

Med za letošnjo nagrado Social Marie nominiranimi projekti smo izbrali *Zgodbe migrantov* (angl. Refugee stories), ki se vključujejo v projekt *Vsaka zgodba šteje* (angl. Every story counts). Vsak človek ima svojo zgodbo in prebežništvo je le del zgodbe prišlekov. Migranti in njihovi pomočniki so s projektom dobili svojo platformo, ki jo vodijo madžarski aktivisti. Intervjuji potekajo s standardiziranimi vprašanji, zabeleženi so na video posnetkih v nemškem, angleškem, farski ali arabskem jeziku. Gradivo je na razpolago drugim nevladnim organizacijam in ustanovam v študijske namene, pa tudi potencialnim delodajalcem v spodbudo. Vredno bi bilo narediti nekaj podobnega o starejših. Več: www.sozialmarie.org

Prebrali smo: Teorije, ki bi razložila preseljevanje starejših, je malo

Migracije starejših lahko razložimo le skozi prizmo družbenega in kulturnega prostora in trenutka (današnje migracije starejših v Evropi?). A teorije migracij starejših je malo. Uporabiti je moč behavioristični model (starejši se selijo zaradi vrste med seboj povezanih odločitev) in, denimo, tipologijo motivov, značilnosti starejših ter posledic preseljevanja. Starejši gredo za soncem in razvedrilom, pravi družbeni stereotip. Ko jim moči pojenjajo, se preselijo v dom starejših. Selijo se iz

mesta na deželo. Selijo se zato, da pomagajo otrokom, da znižajo stroške. Ko se upokojijo, so se še pripravljeni seliti daleč, kasneje se selijo v bližino. Včasih se vrnejo tja, kjer so se rodili. Sprožilni mehanizmi so: prehod v novo življenjsko obdobje, sprememba v slogu življenja, oženje socialnega kroga, neprimerno okolje. Selitev zahteva tehten premislek, upoštevanje potreb in želja. Nekateri prostovoljno ostanejo v svojem domu in ga izboljšajo. Razpoložljivost lokalnih storitev je pomembna. Gibalna oviranost je vsekakor močan razlog za selitev. Vir: [Robert F. Wiseman](#): Zakaj se starejši selijo? (angl. Why Older People Move. Theoretical Issues) V: Research on Ageing, 1980 2, 141-15

Za resnico do zadnjega diha. Predstavitev dela, ki je izšlo pri založbi Modrijan Ljubljana, 6. april 2016

Avtorica novinarka Jasna Kontler Salamon in zgodovinar dr. Peter Vodopivec, oba študenta UTŽO v Ljubljani, sta predstavila delo *Za resnico do zadnjega diha*, ki povzame dolgo življenjsko in ustvarjalno pot patra *Ivana Tomažiča*, pragmatičnega, za slovenstvo vnetega moža, po čigar zaslugi smo mnogi lahko kratek čas ali tudi dlje bivali v študentskem Korotanu in kasneje v Kopru na Dunaju. Korotan je bil v pomoč koroškim študentom in slovenskim izobražencem. Vse življenje je pater posvetil tej svoji ustanovi. Na koncu je doživel poraz v duhu (anti)vrednot sodobnega neoliberalizma. Tudi država Slovenija ni znala/želela ohraniti Korotana in Knafljeve ustanove na Dunaju, pozabila je na to, da so nekatere ustanove več kot samo zgradbe. S simboli in ljudmi je treba vestno in občutljivo ravnati.

Napovedujemo, vabimo

21.-23. april 2016

Srečanje upravnega odbora evropskega združenja DANET v Beogradu

Petek, 22. april 2016, ob 15.00, Poljanska 6, dvorana

Noč knjige na Univerzi za tretje življenjsko obdobje: okrogla miza Literarno ustvarjanje v tretjem življenjskem obdobju

Sodelujejo: prof. dr. Ana Krajnc, Evelina Umek, Ema Andoljšek, dr. Mateja Mahnič, Lado Rogelj in Marko Veber. Okroglo mizo moderira Alenka Steindl.

Torek, 26. april, ob 10.00, Kino Komuna, Cankarjeva 1, Ljubljana

Srečamo se v kinu: Aleksandrinke, dokumentarni film režiserja in scenarista Metoda Pevca

Gostja v razgovoru po ogledu filmske predstave bo Marija Velikonja, študentka UTŽO, po rodu Primorka, ki se v obdobju po upokojitvi posveča preučevanju zgodovine svojih rojakov.

Torek, 3. maj 2016, ob 11.00, Knjigarna Konzorcij, Slovenska cesta 29, Ljubljana

Enajsta šola v knjigarni. Prof. dr. Jurij Kunaver: Beneška Slovenija, iluzija in realnost

6. - 7. maj 2016, Mestna hiša, Ljubljana

Konferenca EURAG v organizaciji ZDUS. Organizacije starejših, njihova učinkovitost in vpliv na družbo (angl. Senior organizations, their effectiveness and impact on society)

Sreda, 11. maj 2016, Zagreb

Most znanja in sodelovanja. Srečanje študentov UTŽO Zagreb in UTŽO Ljubljana

Torek, 17. maj 2016, od 13.00 do 14.30

Teden vseživljenjskega učenja na UTŽO Ljubljana: Fabianijeva dediščina od Prešernovega spomenika do Hribarjeve hiše

Študijski sprehod po Fabianijevi Ljubljani s člani študijskega krožka Spoznajmo svoje mesto in mentorico mag. Olgo Paulič. Prosimo za vaše predhodne prijave: univerza-3@guest.arnes.si

Torek, 17. maj, ob 10.00, Brda

Posvet in 20. razširjena seja Sveta mreže Slovenska UTŽO

Širimo obzorja, združujemo ljudi

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje

Če besedilo ni oblikovano in slik ne vidite, pritisnite na Pogled ali View in nato HTML.

Spletne novice slovenskih univerz za tretje življenjsko obdobje ureja Dušana Findeisen.

Če novic ne želite več prejemati, to sporočite na naslov univerza3@siol.net